

**ՀԻՄՆԱԴՐԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է
Հիմնադրամի հոգաբարձուների
խորհրդի 19-06-2023 թ. որոշմամբ
«ՄԻԿՐՈ ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅԱՆ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»
Հ Ա Շ Վ Ե Տ Վ ՈՒ Թ Ց ՈՒ Ն
հիմնադրամի 2022 թ. գործունեության մասին**

1. Հիմնադրամի՝		
1.1 Լրիվ անվանումը	«ՄԻԿՐՈ ՁԵՌՆԵՐԵՑՈՒԹՅԱՆ ՋԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ»	
1.2 Գտնվելու վայրը	ԵՐԵՎԱՆ ԱՐԱԲԿԻՐ ԱՐԱԲԿԻՐ ԹԱՂԱՄԱՍ Հ.ԿԱԼԵՆՑԻ 11	
1.3 Պետական գրանցման համարը	222.160.00352	
1.4 Պետական գրանցման տարին, ամիսը, ամսաթիվը	2000-04-18	
1.5 ՀՎՀՀ-ն	02552379	
1.6 Հեռախոսը (այդ թվում՝ բջջային)	+(374)11270000	
	+(374)98791616	
1.7 Պաշտոնական ինտերնետային կայքը	www.mdf.am	
1.8 Էլեկտրոնային փոստը	info@mdf.am	
2. Հիմնադրի անուն, ազգանուն կամ անվանում՝		
3. Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների անուն, ազգանուն՝		
4. Կառավարչի անուն, ազգանուն՝		
Արամ Չաղրյան		
5. Աշխատակազմում ընդգրկված անձանց քանակը	1	
6. Անձեռնմխելի կապիտալի չափը		
7. Անձեռնմխելի կապիտալի կառավարումից ստացված եկամուտ		
8. Ֆինանսավորման աղբյուրները՝		
8.1 Ֆինանսավորումն ըստ խմբերի	8.2 Ստացված ֆինանսական միջոցների նպատակը	8.3 Չափը
8.1.1 Պետական և համայնքային բյուջեներից դրամական մուտքեր		
8.1.2 Իրավաբանական անձանցից դրամական մուտքեր		
	Ստացված վարձավճարներ անշարժ և շարժական գույքի վարձակալությունից, բանկերում ներդրված ավանդների և այլ բանկային հաշիվների մնացորդների դիմաց ստացված տոկոսագումարներ	19,215,746

8.1.3 Ֆիզիկական անձանցից դրամական մուտքեր		
9. Հիմնադրի ներդրումը՝		
9.1 Դրամական միջոցներ		
9.2 Գույք	9.2.1 Տեսակը	9.2.2 Արժեքը
10. Նվիրատվությունները/ նվիրաբերությունները		
10.1 Նվիրատուները/նվիրաբերողներն ըստ խմբերի՝	10.2 Նվիրված/նվիրաբերված գույք	
	10.2.1 Տեսակը	10.2.2 Արժեքը
10.1.1 Հայաստանի Հանրապետություն/համայնքներ		
10.1.2 Իրավաբանական անձինք		
10.1.3 Ֆիզիկական անձինք		
11. Իրականացված ծրագրերը՝		
11.1 Ծրագրի անվանումը	11.2 Ծախսված գումարը	
12. Ֆինանսական տարում օգտագործված միջոցների ընդհանուր չափը	9,605,864	
13. Կանոնադրական նպատակների իրականացմանն ուղղված ծախսերի չափը		

Նշումներ՝

Սույն հաշվետվության 12-րդ կետում նշված ֆինանսական տարում օգտագործված 9,605,864 ՀՀ դրամը ներառում է անձնակազմի գծով ծախսերը, այլ վարչական ծախսերը, արտաքին աուդիտորական ծառայության վճարը, վճարված հարկերն ու այլ պարտադիր վճարները: Հիմնադրամը 2022թ.-ի ընթացքում չի իրականացրել ծրագրեր համապատասխան ֆինանսավորման բացակայության պատճառով:

Ֆինանսական հաշվետվություններն ու ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտն իրականացնող անձի (աուդիտորի) եզրակացությունը՝ 58 էջերից:
էջերի քանակը

Հիմնադրամի տնօրեն _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Գլխավոր հաշվապահ _____
ստորագրությունը, անունը, ազգանունը

Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամ

Չամախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

*2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն	1
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն	2
Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն	3
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն	4

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր	7
4. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ	21
5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22
6. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22
7. Հաճախորդներին տրված վարկեր	23
8. Հիմնական միջոցներ, ոչ կյուբական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	33
9. Հարկում	35
10. Այլ ակտիվներ	36
11. Վարկեր և փոխառություններ	37
12. Այլ պարտավորություններ	37
13. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ	38
14. Չուտ տոկոսային եկամուտ	38
15. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	38
16. Վարկային կորուստների գծով հակադարձում/ (ծախս)	39
17. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր	39
18. Վարչական ծախսեր	39
19. Ռիսկերի կառավարում	40
20. Իրական արժեքի չափումը	49
21. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում	50
22. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն	51
23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	51
24. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն	52
25. Կապիտալի համարժեքություն	53

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի
Յոգաբարձուների խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) և իր դուստր ընկերության (միասին՝ Խումբ) համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համար ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, զուտ ակտիվներում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականությունների ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Խմբի համախմբված ֆինանսական վիճակը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական արդյունքները և համախմբված դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության «Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Խմբից՝ համաձայն Հաշվապահների Էթիկայի Միջազգային Ստանդարտների խորհրդի (ՀԵՄՍԽ) կողմից հրապարակված Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի Էթիկայի միջազգային կանոնագրքի (ներառյալ՝ Անկախության միջազգային ստանդարտները) (ՀԵՄՍԽ կանոնագիրք), և պահպանել ենք Էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն ՀԵՄՍԽ կանոնների: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանք

Խմբի 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտի են ենթարկվել այլ աուդիտորի կողմից, ով այդ հաշվետվությունների վերաբերյալ 2022 թվականի մայիսի 23-ին արտահայտել է չճանաչված կարծիք:

Ղեկավարության և Յոգաբարձուների խորհրդի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՅՄՍ-ների համաձայն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է իմբի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան ղեկաբերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և իմբի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն ղեկաբերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել խումբը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Յոգաբարձուների խորհուրդը պատասխանատու է իմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման գործընթացի նկատմամբ վերահսկողության համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները, ամբողջությամբ վերցրած, զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համաձայն իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- ▶ հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- ▶ ձեռք ենք բերում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե իմբի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ

- ▶ գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- ▶ եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել իմքի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդ բացահայտումները համապատասխան չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա իրադարձություններն ու հանգամանքները կարող են հանգեցնել իմքի գործունեության անընդհատության դադարեցմանը:
- ▶ գնահատում ենք համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- ▶ ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ իմքի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք իմքի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Խորհրդին, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջակալի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

«Էրնսթ և Կանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան

Գլխավոր տնօրեն,
Աուդիտի բաժնի գործընկեր՝

Էրիկ Հայրապետյան

16 հունիսի, 2023թ.

Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	5	231,835	499,353
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6	1,106,417	1,256,855
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7	13,710,914	12,992,826
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	8	366,837	431,307
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	9	43,054	127,028
Այլ ակտիվներ	10	150,431	171,471
Ընդամենը ակտիվներ		15,609,488	15,478,840
Պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ			
Վարկեր և փոխառություններ	11	8,210,823	8,549,891
Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	9	33,832	-
Այլ պարտավորություններ	12	284,700	362,461
Ընդամենը պարտավորություններ		8,529,355	8,912,352
Չուտ ակտիվներ		7,080,133	6,566,488
Ընդամենը պարտավորություններ և զուտ ակտիվներ		15,609,488	15,478,840

Ստորագրվել և վավերացվել է Հիմնադրամի ղեկավարության կողմից՝

Արամ Չաղոյան

Տնօրեն

Արմինե Կիրակոսյան

Հիմնադրամի հաշվապահական հաշվառումը
վարող «ԱՐՄ ԸԲԱՈՒՆԹԻՆԳ» ՍՊԸ, տնօրեն

16 հունիսի, 2023թ.

**Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների
մասին համախմբված հաշվետվություն**

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ.(վերադասակարգված)
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	14	2,119,957	1,897,660
Տոկոսային ծախս	14	(609,414)	(498,722)
Չուտ տոկոսային եկամուտ	14	1,510,543	1,398,938
Վարկային կորուստների գծով հակադարձում / (ծախս)	16	381,899	(256,654)
Չուտ տոկոսային եկամուտ վարկային կորուստների գծով հակադարձումից/ ծախսից հետո		1,892,442	1,142,284
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	15	6,211	(71,807)
Այլ գործառնական եկամուտ		21,666	25,899
Ոչ տոկոսային եկամուտ/(վնաս)		27,877	(45,908)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	17	(890,602)	(838,923)
Այլ գործառնական ծախսեր	17	(44,396)	(33,352)
Վարչական ծախսեր	18	(353,870)	(362,652)
Ոչ տոկոսային ծախսեր		(1,288,868)	(1,234,927)
Շահույթ/(վնաս) մինչև շահութահարկ		631,451	(138,551)
Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	9	(117,806)	9,489
Հաշվետու տարվա շահույթ/(վնաս)		513,645	(129,062)
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ/(վնաս)		513,645	(129,062)

1-ից 25 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

**Չուտ ակտիվներում փոփոխությունների մասին համախմբված հաշվետվություն
2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<u>Չուտ ակտիվներ</u>
Մնացորդը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	<u>6,695,550</u>
Տարվա արդյունք	<u>(129,062)</u>
Մնացորդը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	<u>6,566,488</u>
Տարվա արդյունք	<u>513,645</u>
Մնացորդը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	<u><u>7,080,133</u></u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվություն

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2022թ.	2021թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		2,108,293	1,920,912
Վճարված տոկոսներ		(572,537)	(461,406)
Չուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից		6,478	2,015
Չուտ վճարված այլ ծախսեր		(35,204)	(7,453)
Աշխատակազմին վճարված գումարներ		(882,117)	(765,886)
Վճարված վարչական ծախսեր		(211,313)	(273,518)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական միջոցների հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը		413,600	414,664
Գործառնական ակտիվների զուտ (աճ)/սվազում			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		155,621	(1,201,610)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(546,721)	(646,805)
Այլ ակտիվներ		21,368	(14,258)
Գործառնական պարտավորությունների զուտ (աճ)/(սվազում)			
Այլ պարտավորություններ		(64,393)	(25,155)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում մինչև շահույթահարկը		(20,525)	(1,473,164)
Վճարված շահույթահարկ		-	-
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում		(20,525)	(1,473,164)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	8	(32,027)	(86,768)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(32,027)	(86,768)
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսավորման գործունեությունից			
Ստացված վարկերից և փոխառություններից մուտքեր	25	2,240,156	5,383,066
Վարկերի և փոխառությունների մարում	25	(2,149,810)	(3,160,760)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	25	(69,775)	(75,825)
Չուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ ֆինանսավորման գործունեությունից		20,571	2,146,481
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		(235,537)	(137,161)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ (սվազում)/աճ		(267,518)	449,388
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում	5	499,353	49,965
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	5	231,835	499,353

1-ից 25 ծանոթագրությունները կազմում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

(հազար ՀՀ դրամ)

1. Հիմնական գործունեության նկարագրություն

Այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի (այսուհետ՝ Հիմնադրամ) և վերջինիս դուստր ընկերության (միասին՝ Խումբ) ֆինանսական հաշվետվությունները: Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը ոչ պետական կազմակերպություն է, որը հիմնադրվել է «Փրկեք երեխաներին» կազմակերպության կողմից և գրանցվել է որպես շահույթ չհետապնդող բարեգործական կազմակերպություն ՀՀ արդարադատության նախարարությունում 2000թ. ապրիլին:

Խումբն ունի մեկ դուստր ընկերություն՝ «ԿԱՄՈՒՐՏ» Ունիվերսալ Վարկային Կազմակերպություն ՓԲԸ-ն, որը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետությունում որպես սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն 2010թ. մարտի 22-ին: Դուստր ընկերությունը վարկային կազմակերպության լիցենզիա է ստացել ՀՀ կենտրոնական բանկից 2010թ. ապրիլի 27-ին: 2012թ. հունվարի 30-ին «ԿԱՄՈՒՐՏ» ՈւՎԿ ՍՊԸ-ի վերակազմավորման արդյունքում ստեղծվել է «ԿԱՄՈՒՐՏ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն: Դուստր ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է գլխամասում և 16 մասնաճյուղերում, որոնք գտնվում են Հայաստանի Հանրապետության տարբեր մարզերում:

Հիմնադրամի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Կալենցի փ. 11: Խմբի ակտիվները և պարտավորությունները գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

Հիմնադրամի գործունեությունը վերահսկվում է Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից, որը բաղկացած է հինգ անդամից, որոնք, Հիմնադրամի կանոնադրության համաձայն, ընտրվում են նախապես սահմանված տարբեր ժամանակահատվածներով՝ Հոգաբարձուների խորհրդի այլ անդամների կողմից: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հոգաբարձուների խորհրդի անդամներն էին՝ Դավիթ Նահապետյանը (նախագահ), Արթուր Բաղայանը, Արմեն Հայրապետյանը, Բագրատ Բաղայանը և Ազատ Գաբրիելյանը: Հիմնադրամը չունի վերջնական վերահսկող կողմ:

Հիմնադրամի գործունեության նպատակն է աջակցել միկրո և փոքր ձեռներեցությամբ զբաղվող անձանց, գյուղատնտեսական և սոցիալական ոլորտներին, մշակել փոխօգնության և սոցիալական փոփոխարարությունների հնարավորություններ, իրականացնել բարեգործական, աջակցման, նպատակային վարկավորման և զարգացման ծրագրեր:

Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իր իրավական, հարկային և կարգավորվող դաշտերի զարգացումը: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից ու զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից ձեռնարկվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային միջոցառումների արդյունավետությունից:

Ուկրաինայի հետ պատերազմի արդյունքում շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ խիստ տնտեսական պատժամիջոցներ են սահմանել Ռուսաստանի և Բելառուսի նկատմամբ՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց նկատմամբ: Պատերազմի սկզբից ի վեր նկատվել է ռուսական ռուբլու՝ արտարժույթի նկատմամբ զգալի անկայունություն, ինչպես նաև՝ Ռուսաստանի արժեթղթերի շուկայում և այլ շուկաներում ցուցակված ռուսական ընկերությունների արժեքի զգալի կորուստ: Իրավիճակը դեռ չի հանգուցալուծվել, սակայն այն արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և ամբողջ աշխարհում: Ռուսաստանը և Ուկրաինան Հայաստանի առանցքային առևտրային գործընկերներից են: Ակնկալվում է, որ պատերազմը նշանակալի ազդեցություն կունենա Հայաստանի տնտեսության վրա:

Պատերազմի արդյունքում տեղի է ունեցել ոչ ռեզիդենտների (հատկապես Ռուսաստանից) ներհոսք Հայաստան, ինչը նպաստել է Ռուսաստանից, Ուկրաինայից և Բելառուսից դրամական հոսքերի ծավալի զգալի ավելացմանը և պլաստիկ քարտերով գործառնությունների ակտիվացմանը, ինչը դրական ազդեցություն է ունեցել Հայաստանի տնտեսության վրա, ինչի արդյունքում ընդհանուր առմամբ գրանցվել է երկնիշ աճ և գնաճի բարձր մակարդակ: Հիմնադրամի ղեկավարությունը հետևում է տնտեսական ընթացիկ իրավիճակին: Զանի որ պատերազմը դեռևս շարունակվում է, հնարավոր չէ հուսալիորեն գնահատել այն վերջնական ազդեցությունը, որը կարող է այն ունենալ Հիմնադրամի գործունեության վրա, քանի որ ընդհանուր տնտեսության վրա դրա ազդեցության աստիճանի վերաբերյալ առկա է անորոշություն:

Ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Հիմնադրամի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության վերաբերյալ ղեկավարության գնահատականը: Ապագա գործարար միջավայրը կարող է տարբերվել ղեկավարության գնահատականից:

(հազար ՀՀ դրամ)

2. Պատրաստման հիմունքներ

Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ»), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (այսուհետ՝ «ՀՀՄՍԽ») կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍԿ»)։

Զափման հիմունքներ

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են սկզբնական արժեքի հիմունքով՝ բացառությամբ ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ բացահայտվածի։

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Խմբի գործառնական արժույթը այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Խումբը։ Հիմնադրամի և իր դուստր ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Խմբի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը։ Համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ։

Ֆինանսական տեղեկատվությունը՝ դրամով արտահայտված, կլորացվել է մինչև ամենամոտ հազարերորդականը։

Վերադասակարգումներ

Որոշակի վերադասակարգումներ են կատարվել նախորդ տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում ընթացիկ տարում օգտագործված դասակարգմանը համապատասխանելու համար։ Ծանոթագրությունները համապատասխանաբար փոխվել են։

Այս վերադասակարգումները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել նախկինում ներկայացված զուտ շահույթի կամ զուտ ակտիվների վրա։

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են։

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Վերադասա- կարգված
Այլ գործառնական եկամուտ	80,326	(54,427)	25,899
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	1,843,233	54,427	1,897,660

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին համախմբված հաշվետվությունում որոշ գումարներ վերադասակարգվել են։

	Նախկինում ներկայացված	Վերադասա- կարգում	Վերադասա- կարգված
Ստացված տոկոսներ	1,866,485	54,427	1,920,912
Չուտ ստացված այլ եկամուտներ /(վճարված այլ ծախսեր)	46,974	(54,427)	(7,453)
Այլ պարտավորություններ	18,065	(43,220)	(25,155)
Վճարված շահութահարկ	(43,220)	43,220	-

Ի լրումն, Խումբը փոխել է ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում որոշակի ենթագումարներ, որը հանգեցրել է վերադասակարգման համեմատական տեղեկատվության մեջ։

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները

«Հղումներ հայեցակարգային հիմունքներին» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ)

Փոփոխությունները փոխարինում են ՀՀՄՍԻ-ի Հայեցակարգային հիմունքների նախորդ տարբերակին հղումը՝ միաժամանակ հղում կատարելով 2018 թվականի մարտին թողարկված ներկա տարբերակին՝ առանց դրա պահանջները էականորեն փոփոխելու:

Փոփոխությունները բացառություն են ավելացնում ՖՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ ստանդարտում սահմանված ճանաչման սկզբունքին՝ խուսափելու համար «երկրորդ օրվա» հավանական շահույթի կամ վնասի խնդրից, որը բխում է այն պարտավորություններից և պայմանական պարտավորություններից, որոնք կներառվեն ՀՀՄՍ 37 Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ կամ ՖՀՄՍԿ 21 Պարտադիր վճարներ ստանդարտների շրջանակներում, եթե առաջանային առանձին: Բացառությունը պահանջում է, որ կազմակերպությունները կիրառեն ՀՀՄՍ 37-ում կամ ՖՀՄՍԿ 21-ում սահմանված չափանիշները, համապատասխանաբար, Հայեցակարգային հիմունքների փոխարեն՝ ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ընթացիկ պարտավորության առկայությունը որոշելու նպատակով:

Փոփոխությունները նաև նոր պարբերություն են ավելացնում ՖՀՄՍ 3-ում՝ պարզաբանելու, որ պայմանական ակտիվները չեն համապատասխանում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ ճանաչման պայմանին:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Խումբը կիրառում է փոփոխությունները առաջընթաց սկզբունքով, այսինքն՝ այն ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումների նկատմամբ, որոնք առաջանում են տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանի սկզբից հետո, երբ առաջին անգամ կիրառվում են փոփոխությունները (նախնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ ժամանակաշրջանի ընթացքում այս փոփոխությունների շրջանակներում չեն առաջացել պայմանական ակտիվներ կամ պայմանական պարտավորություններ:

Հիմնական միջոցներ – մուտքեր նախքան նախանշած նպատակով օգտագործելը – ՀՀՄՍ 16-ի փոփոխություններ

Այս փոփոխությունը չի թույլատրում կազմակերպություններին հիմնական միջոցների արժեքից նվազեցնել ակտիվը համապատասխան վայր և վիճակի բերելու ընթացքում, որն անհրաժեշտ է դեկավարության կողմից նախանշված նպատակով այն գործարկելու համար, արտադրված միավորների վաճառքից ստացված մուտքերը: Փոխարենը, կազմակերպությունը ճանաչում է տվյալ միավորների վաճառքից մուտքերը և տվյալ միավորների արտադրման նպատակով ծախսումները շահույթում կամ վնասում:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Խումբը կիրառում է այս փոփոխությունները հետընթաց միայն հիմնական միջոցների այն միավորների նկատմամբ, որոնք մատչելի են օգտագործման համար ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո, երբ կազմակերպությունը առաջին անգամ կիրառում է փոփոխությունը (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ):

Այս փոփոխությունները Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ չի իրականացվել հիմնական միջոցներով արտադրված այդպիսի միավորների վաճառք, որոնք մատչելի են եղել ներկայացված ամենավաղ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ - Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչման համար «10 տոկոս» թեստում ներառվող վճարներ

Փոփոխությունը պարզաբանում է այն վճարները, որոնք կազմակերպությունը ներառում է գնահատելիս, թե արդյոք նոր կամ փոփոխված ֆինանսական պարտավորության պայմանները ըստ Էուրոյան տարբեր են սկզբնական ֆինանսական պարտավորության պայմաններից: Այս վճարները ներառում են միայն փոխառուի և փոխատուի միջև վճարված կամ ստացված վճարները, այդ թվում՝ կամ փոխառուի, կամ փոխատուի կողմից մյուսի անունից վճարված կամ ստացված վճարները: Համանման փոփոխություն չի առաջարկվում ՀՀՄՍ 39 Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչում և չափում ստանդարտի համար:

Անցումային դրույթների համաձայն՝ Խումբը փոփոխությունը կիրառում է այն ֆինանսական պարտավորությունների նկատմամբ, որոնք փոփոխված կամ փոխանակված են՝ կազմակերպության կողմից փոփոխության առաջին անգամ կիրառման պահին սկսվող կամ դրան հաջորդող տարեկան ժամանակաշրջանների համար (սկզբնական կիրառման ամսաթիվ): Այս փոփոխությունները Խմբի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցություն չեն ունեցել, քանի որ տվյալ ժամանակաշրջանում Խմբի ֆինանսական գործիքներում փոփոխություններ չեն կատարվել:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները (շարունակություն)

Անբարենպաստ պայմանագրեր - Պայմանագրի կատարման ծախսեր – ՀՀՍՍ 37-ում փոփոխություններ

Պայմանագիրը համարվում է անբարենպաստ, եթե այդ պայմանագրով նախատեսված պարտականությունները կատարելու անխուսափելի ծախսերը (այսինքն, այն ծախսերը, որոնք մասով խումբը չի կարող խուսափել, քանի որ պայմանագիրն առկա է) գերազանցում են դրա շրջանակներում ակնկալվող տնտեսական օգուտները:
Փոփոխությունները հստակեցնում են, որ պայմանագրի անբարենպաստ կամ վնասաբեր լինելը գնահատելիս, կազմակերպությունը պետք է ներառի այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն առնչվում են ապրանքների կամ ծառայությունների մատուցման պայմանագրին, ներառյալ ինչպես լրացուցիչ ծախսերը (օրինակ՝ ուղղակի աշխատանքի և նյութերի ծախսերը), այնպես էլ պայմանագրային գործունեության հետ անմիջականորեն կապված ծախսերի բաշխումը (օրինակ՝ պայմանագրի կատարման համար օգտագործվող սարքավորումների մաշվածությունը և պայմանագրի կառավարման և վերահսկողության ծախսերը): Ընդհանուր և վարչական ծախսերը ուղղակիորեն չեն առնչվում պայմանագրին և չեն ներառվում այդ ծախսերում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ ծախսերը հստակորեն գանձվում են պայմանագրի մյուս կողմից:

Այս փոփոխությունները որևէ եական ազդեցություն չեն ունեցել իմբի վրա:

Համախմբման հիմունքներ

Դուստր ընկերությունը, որի մայր կազմակերպությունը իրավունք ունի ներդրումներից ստանալ փոփոխական արդյունքներ կամ ելթարվում է այդ արդյունքների փոփոխությունների հետ կապված ռիսկին և կարող է ազդել այդ ներդրումներից ստացվող արդյունքների վրա իր իրավասությունների միջոցով, համախմբվում է: Դուստր կազմակերպության համախմբումը սկսվում է, երբ խումբը ձեռք է բերում վերահսկողություն դուստր ընկերության նկատմամբ և դադարում է, երբ խումբը կորցնում է այդ վերահսկողությունը: Ներխմբային բոլոր գործարքները, ինչպես նաև այդ գործարքների արդյունքում առաջացած մնացորդներն ու չիրացված օգուտները ամբողջությամբ բացառվում են: Չիրացված վնասները նույնպես բացառվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ գործարքը վկայում է փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին: Անհրաժեշտության դեպքում, դուստր ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունները ճշգրտվում են՝ այդ ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը իմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը համապատասխանեցնելու նպատակով: Դուստր ընկերության հաշվետու ամսաթիվ է հանդիսանում դեկտեմբերի 31-ը:

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն խումբ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն իմբից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները գեղում է ճշգրիտ մինչև:

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս խումբը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող վարկային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է վարկային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը ներառյալ ակնկալվող վարկային կորուստը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում (շարունակություն)

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող վարկային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող վարկային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի վարկային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4 ծանոթագրությունում:

Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Միջևորդավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով, երբ ծառայությունը մատուցվում է:

Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը և ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության «արտարժույթային գործառնականություններից զուտ օգուտ» հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Յուրաքանչյուր գործառնական պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնականության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության «արտարժույթային գործառնականություններից զուտ օգուտ» հոդվածի «արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ» տողում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արտարժույթ (շարունակություն)

Խմբի կողմից համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2022թ.	31 դեկտեմբերի 2021թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	393.57	480.14
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	420.06	542.61

Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են զուտ ակտիվներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են զուտ ակտիվներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող արդյունքի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա արդյունք, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության «Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր» հոդվածում:

Ֆինանսական գործիքներ

Ճանաչում և սկզբնական չափում

Խումբը սկզբնապես ճանաչում է վարկերը դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը խմբի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին խումբը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով» շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորությունն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL)

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- Ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- Ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ խումբը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին խումբը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Խումբը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- Պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- Ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում խմբի ղեկավարությանը.
- Բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- Ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- Նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է խումբը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված վարկային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, խումբը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ խումբը դիտարկում է.

- Պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- Լծակավորման հատկանիշը,
- Վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- Պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ խմբի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- Հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ խումբը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խումբը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող:

Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Խումբը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և ա) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և բ) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում խմբի կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Այն դեպքերում, երբ խումբը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կամ բոլոր, կամ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու հատույցները, կամ դրանց մի մասը, փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Ապաճանաչում (շարունակություն)

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խուճմբն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Խուճմբը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը Եականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը Եականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը Եականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Խուճմբը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Խուճմբը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ Եության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Խմբի առևտրային գործունեության ընթացքում:

Արժեզրկում

Խուճմբը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող վարկային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Խուճմբը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ այն ֆինանսական գործիքների, որոնց համար վարկունակության ռիսկը Եականորեն չի աճել իրենց սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոնք համար հաշվարկվում է 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստներ:

12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստները ակնկալվող վարկային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից: Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստները ակնկալվող վարկային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արժեզրկում (շարունակություն)

Ակնկալվող վարկային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստները հաշվարկվում են խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Խումբը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 20 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Խումբը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Խումբը ճանաչում է պահուստը 12- ամսյա ակնկալվող վարկային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում վարկային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է վարկային ռիսկի էական աճ, Խումբը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում վարկային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Խումբը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ:

Ակնկալվող վարկային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության (PD), պարտազանցման պահին պարտքի գումարի (EAD), պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի (LGD) գեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

- Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:
- Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքսի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեզրված տոկոսները:
- Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի (EAD) տոկոս:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը, և ակնկալվող վարկային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- Եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ գեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արժեզրկում (շարունակություն)

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խումբը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- Փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- Պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Խմբի կողմից վարկի կամ փոխատվության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը խումբն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- Հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- Ակտիվների խմբի վերաբերյալ դիտարկելի տվյալներ, ինչպիսիք են փոխառուների կամ թողարկողների վճարունակության վատթարացումը կամ տվյալ փոխառուների կամ թողարկողների պարտազանցման հետ կապված տնտեսական պայմանները:

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ - ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- Փոխատվության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով.
 - Փոխատվության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների գնահատման ժամանակ, խումբը գնահատում է փոխատվության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող վարկային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և խումբը չի կարող նույնականացնել փոխատվության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող վարկային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող վարկային կորուստներից առանձին՝ խումբը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:
 - Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ խմբի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստը: Կրճատումները գեղջվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող վարկային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Արժեզրկում (շարունակություն)

Դուրսգրում

Վարկերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ խումբը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այնուամենայնիվ, դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ խմբի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են կանխիկ դրամից և ընթացիկ հաշիվներից: Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում խումբն օգտագործում է բանկերում տարբեր ժամկետայնության ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով ավանդներն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են խմբի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում խումբը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար խումբը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- Պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կամ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կամ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի խմբին,
- Խումբն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Խումբն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Խումբն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Վարձակալություն (շարունակություն)

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Խուճըն որպես վարձակալ

Խուճըն ունի վարձակալություններ իր մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Խուճըն հետևողական կերպով դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները հիմնական միջոցներին (տես ծան. 8):

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Խուճըն պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Խուճըն կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հասած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Խուճըն հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Խուճըն նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Խուճըն չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Խմբի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ ըստ Էուբյան հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ Էուբյան հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Խուճըն կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Խուճըն սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը`

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-7	100.0-14.3
Գրասենյակային գույք	5	20.0
Կապիտալ ներդրումներ վարձակալած հիմնական միջոցներում	2-10	50.0-10.0
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20.0

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս` դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները` ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի խումբ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով:

Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության 1-ից 10 տարիների ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Խումբը անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ չունի:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

Ներդրումային գույք

Ներդրումային գույքը, որը պահվում է վարձակալական եկամուտ ստանալու նպատակով, սկզբնապես հաշվառվում է սկզբնական արժեքով` ներառելով գործարքի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո վարձակալի կողմից օգտագործման իրավունքի ձևով պահվող ներդրումային գույքը չափվում է ինքնարժեքի մոդելով` ՀՀՄՍ 16-ի նախատեսված կարգով:

Ներդրումային գույքից ստացված վարձակալական եկամուտը և գործառնական ծախսերը ներառված են համապատասխանաբար հասույթում և այլ ծախսերում:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Բռնագանձված ակտիվներ

Խմբի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե՛ պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Խմբի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով: Խմբի քաղաքականությունն է կանոնավոր կերպով հետախուզել իրենց բռնագանձված ակտիվների ժամանակին իրացմանը: Խումբը սովորաբար ոչ դրամային բռնագանձված ակտիվները չի օգտագործում սեփական գործունեության համար:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը:

Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլիներ (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ:

Վարկեր և փոխառություններ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի, ՀՀ բանկերի, միջազգային և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը և փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ստանդարտներ

Ստորև նկարագրված են հրապարակված նոր և փոփոխված ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները, որոնք Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ժամանակ դեռևս ուժի մեջ չեն եղել: Խումբը պատրաստվում է կիրառելիության դեպքում ընդունել այս նոր և փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, երբ դրանք ուժի մեջ մտնեն:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ստանդարտներ (շարունակություն)

ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր

2017թ. Մայիսին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՍ 17 “Ապահովագրության պայմանագրեր”, համապարփակ հաշվապահական հաշվառման նոր ստանդարտը, որը նախատեսված է ապահովագրական պայմանագրերի համար՝ ներառելով ճանաչումը, չափումը, ներկայացումը և բացահայտումը: Ուժի մեջ մտնելուց հետո, ՖՀՄՍ 17-ը կփոխարինի ՖՀՄՍ 4 “Ապահովագրության պայմանագրեր” ստանդարտին, որը թողարկվել է 2005թ.: ՖՀՄՍ 17-ը կիրառելի է ապահովագրական պայմանագրերի բոլոր տեսակներին (ներառյալ՝ կյանքի ապահովագրություն, ոչ կյանքի ապահովագրություն, ուղղակի ապահովագրություն և վերաապահովագրություն), անկախ ապահովագրություն տրամադրող կազմակերպության տեսակից, ինչպես նաև կիրառելի է որոշակի երաշխիքների և հայեցողական մասնակցության հատկանիշներով ֆինանսական գործիքների դեպքում: Կիրառելի կլինեն որոշ բացառություններ: ՖՀՄՍ 17-ը սահմանում է հաշվապահական հաշվառման նոր պահանջներ ապահովագրական հատկանիշներով բանկային պրոդուկտների նկատմամբ, իսկ այդ պահանջները կարող են ազդել որոշելու վրա, թե որ գործիքները կամ դրանց բաղադրիչները կներառվեն ՖՀՄՍ 9-ի կամ ՖՀՄՍ 17-ի շրջանակներում:

Կրեդիտ քարտեր և համանման պրոդուկտներ, որոնք ապահովագրական ծածկույթ են ապահովում. թողարկողներից շատերը կարող են շարունակել կիրառել առկա հաշվապահական մոտեցումը՝ որպես ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական գործիք: ՖՀՄՍ 17-ը իր շրջանակից բացառում է կրեդիտ քարտերի պայմանագրերը (և այլ նմանատիպ պայմանագրերը, որոնք տրամադրում են կրեդիտային կամ վճարային պայմանավորվածություններ), որոնք համապատասխանում են ապահովագրության պայմանագրի սահմանմանը, միայն այն դեպքում, եթե կազմակերպությունը հաճախորդի հետ պայմանագրի գինը սահմանելիս չի արտացոլում առանձին հաճախորդի հետ կապված ապահովագրական ռիսկի գնահատումը:

Երբ ապահովագրական ծածկույթը տրամադրվում է որպես կրեդիտ քարտի պայմանագրային պայմանների մաս, թողարկողը պարտավոր է՝

- ▶ Առանձնացնել ապահովագրության ծածկույթը և դրա նկատմամբ կիրառելի ՖՀՄՍ 17,
- ▶ Այլ բաղադրիչների նկատմամբ գործադրել այլ կիրառելի ստանդարտներ (օրինակ՝ ՖՀՄՍ 9, ՖՀՄՍ 15 - Հասույթ գնորդների հետ պայմանագրերից կամ ՀՀՄՍ 37 - Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ):

Վարկային պայմանագրերը, որոնք համապատասխանում են ապահովագրության սահմանմանը, բայց ապահովագրական իրադարձությունների փոխհատուցումը սահմանափակում են այն չափով, որն այլապես պահանջվում է ապահովագրի՝ պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունը մարելու համար - այդպիսի վարկերի թողարկողները, օրինակ՝ մահվամբ կասեցվող վարկերը, ունեն տարբերակ կիրառելու ՖՀՄՍ 9-ը կամ ՖՀՄՍ 17-ը: Ընտրությունը կատարվում է պորտֆելի մակարդակով և համարվում է անփոփոխ:

ՖՀՄՍ 17-ը ուժի մեջ է մտնում 2023թ.-ի հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ պահանջելով համեմատական տվյալներ: Վաղ կիրառումը թույլատրելի է այն պայմանով, որ կազմակերպությունը նաև կիրառում է ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 15, ՖՀՄՍ 17 առաջին անգամ կիրառելու ամսաթվին կամ դրանից առաջ:

Ներկայումս խուլված գտնվում է իր ֆինանսական հաշվետվություններին վրա ՖՀՄՍ 17-ի ընդունման ազդեցության գնահատման փուլում:

Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 8 ստանդարտում

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԽ-ն փոփոխություններ է հրապարակել ՀՀՄՍ 8-ում, որտեղ ներկայացված է «հաշվապահական հաշվառման գնահատումների» սահմանումը: Փոփոխությունները պարզաբանում են հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունների և սխալների ուղղման տարբերությունը: Ինչպես նաև, դրանք պարզաբանում են, թե ինչպես են կազմակերպությունները օգտագործում չափման հիմունքները և ելակետային տվյալները՝ հաշվապահական հաշվառման գնահատումներ մշակելու համար:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար և կիրառվում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հաշվապահական հաշվառման գնահատումների փոփոխությունների նկատմամբ, որոնք տեղի են ունենում այդ ժամանակաշրջանի սկզբին կամ դրանից հետո: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրելի է, եթե այդ փաստը բացահայտվում է:

Ակնկալվում է, որ փոփոխությունները Էական ազդեցություն չեն ունենա խմբի վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող ստանդարտներ (շարունակություն)

*Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտում – Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և
ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում*

2021 թվականի փետրվարին ՀՀՄՍԽ-ն հրապարակել է փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1-ում և ՖՀՄՍ Գործնական ցուցումներ 2-ում («Եականության մասին դատողությունների կիրառում»), որտեղ ներկայացված են ուղեցույցներ և օրինակներ՝ օգնելու կազմակերպություններին կիրառել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վերաբերյալ Եականության դատողությունները: Փոփոխությունների նպատակն է օգնել կազմակերպություններին ներկայացնել հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության առավել օգտակար բացահայտումները՝ փոխարինելով «նշանակալի» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջը «Եական» հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման պահանջով և ավելացնելով ուղեցույց այն մասին, թե կազմակերպություններն ինչպես պետք է կիրառեն Եականության հայեցակարգը՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների բացահայտման վերաբերյալ որոշումներ կայացնելիս:

ՀՀՄՍ 1-ի փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2023թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ թույլատրելով վաղաժամկետ կիրառումը: Զանի որ Գործնական Գուցումներ 2-ի փոփոխությունները ներկայացնում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղեկատվության Եականության սահմանման կիրառման ոչ պարտադիր ուղեցույց, այս փոփոխությունների համար ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի սահմանման անհրաժեշտություն չկա:

Խումբը ներկայումս գնահատում է փոփոխությունների ազդեցությունը՝ որոշելու, թե ինչ ազդեցություն կունենան դրանք Խմբի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտումների վրա:

*Մեկ գործարքից առաջացած ակտիվներին և պարտավորություններին վերաբերող հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12
փոփոխություններ)*

2021 թվականի մայիսին Խորհուրդը հրապարակել է ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները, որոնք ներառում են ՀՀՄՍ 12-ի համաձայն սկզբնական ճանաչման բացառությունների շրջանակը, այն այլևս չի կիրառվում այն գործարքների մասով, որոնք հանգեցնում են հավասար հարկվող և նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների:

Փոփոխությունները պետք է կիրառվեն այն գործարքների համար, որոնք տեղի են ունենում ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում կամ դրանից հետո: Ինչպես նաև, ներկայացված ամենավաղ համեմատական ժամանակաշրջանի սկզբում պետք է ճանաչվեն նաև հետաձգված հարկային ակտիվը (եթե առկա է բավարար հարկվող շահույթ) և հետաձգված հարկային պարտավորությունը՝ վարձակալության և ապագործարկման պարտավորությունների հետ կապված բոլոր նվազեցվող և հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների համար:

Խումբը ներկայումս գնահատում է այս փոփոխությունների ազդեցությունը:

4. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Խմբի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Խմբի հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Ղեկավարությունը կատարել է հետևյալ դատողությունները և գնահատումները, որոնք ունեն նշանակալի ազդեցություն ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա:

(հազար ՀՀ դրամ)

4. Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ (շարունակություն)

Ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկմանը վերաբերող չափանիշների սահմանում

Խուճաբ սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի վարկային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող վարկային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը (տես ծան. 19):

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման պահուստի գնահատումը ֆինանսական ակտիվների բոլոր դասերի համար պահանջում է դատողություն, մասնավորապես՝ ապագա դրամական հոսքերի գումարի և ժամանակի՝ արժեզրկման գծով վնասների որոշման և վարկային ռիսկի գզալի աճի գնահատման ժամանակ: Այս գնահատումները պայմանավորված են մի շարք գործոններով, որոնց փոփոխությունները կարող են հանգեցնել պահուստների տարբեր մակարդակների: Խմբի՝ ակնկալվող վարկային կորուստների հաշվարկները ելնում են բարդ մոդելներից, որոնց հիմքում ընկած են մի շարք ենթադրություններ՝ փոփոխական մուտքային տվյալների ընտրության և նրանց փոխկապակցվածության վերաբերյալ (տես ծան. 19): ԱՎԿ մոդելների տարրերը, որոնք համարվում են հաշվապահական դատողություններ և գնահատումներ, ներառում են՝

- ▶ Կիճակագրական մոդելներ դեֆոլտի հավանականությունը (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի արժեքը (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD) խմբային հիմունքով գնահատելու համար,
- ▶ ԱՎԿ մոդելների մշակումը, ներառյալ տարբեր բանաձևերը և մուտքային տվյալների ընտրությունը,
- ▶ Մակրոտնտեսական սցենարների և տնտեսագիտական մուտքային տվյալների միջև կապվածության որոշումը, ինչպիսիք են գործազրկության մակարդակը և գրավի արժեքները, և ազդեցությունը դեֆոլտի հավանականության (PD), դեֆոլտի դեպքում գործիքի իրական արժեքի (EAD) և դեֆոլտի դեպքում կորստի չափի (LGD) վրա,
- ▶ Հեռանկարային մակրոտնտեսական սցենարների ընտրությունը և դրանց հավանականության կշիռը՝ տնտեսական տվյալները ԱՎԿ մոդելների մեջ արտացոլելու համար:

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում հաճախորդներին տրամադրված վարկերի նկատմամբ ճանաչված ԱՎԿ պահուստը կազմել է 467,606 հազար ՀՀ դրամ (2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: 747,917 հազար ՀՀ դրամ): Մանրամասները ներկայացված են Ծանոթագրություն 7-ում:

5. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Ընթացիկ հաշիվներ բանկերում	219,375	463,507
Կանխիկ դրամական միջոցներ	12,460	35,846
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	<u>231,835</u>	<u>499,353</u>

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների նկատմամբ ակնկալվող վարկային կորուստները Եական չեն և չեն բացահայտվում:

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների որակի մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է «Ռիսկերի կառավարում» ծանոթագրություն 19-ում:

6. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Ավանդներ բանկերում	1,107,980	1,260,775
Նվազեցում արժեզրկման գծով պահուստ	(1,563)	(3,920)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	<u>1,106,417</u>	<u>1,256,855</u>

Ավանդները կարճաժամկետ են, բայց մարման ժամկետները պարբերաբար վերանայվում և երկարաձգվում են:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով բոլոր մնացորդները դասակարգված են Փոկ 1:

(հազար ՀՀ դրամ)

6. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (շարունակություն)

Ակնկալվող վարկային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

	2022	2021
ԱՎԿ պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	3,920	-
ԱՎԿ պահուստի փոփոխություն	(2,357)	3,920
ԱՎԿ պահուստ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,563	3,920

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2022թ.	2021թ.
Գյուղատնտեսական վարկեր	5,629,724	7,063,538
Հիփոթեքային վարկեր	4,269,948	3,096,799
Սպառողական վարկեր	1,957,241	1,851,547
Բիզնես վարկեր	1,656,172	1,019,657
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	665,435	661,132
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպությունների	-	48,070
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր՝ ամորտիզացված արժեքով	14,178,520	13,740,743
Նվազեցում՝ արժեզրկման գծով պահուստ	(467,606)	(747,917)
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	13,710,914	12,992,826

Խմբի գործունեությունը հիմնականում ուղղված է երկրում գյուղատնտեսության ֆինանսավորմանը: Խումբը գյուղատնտեսական վարկեր է տրամադրում ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց, ովքեր զբաղվում կամ պատրաստվում են զբաղվել գյուղատնտեսական արտադրությամբ կամ վերամշակմամբ: Գյուղատնտեսական վարկերը տրամադրվում են գյուղատնտեսությունում երկարաժամկետ ներդրումների, ինչպես նաև կարճաժամկետ ֆինանսավորման կարիքների համար:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով արժեզրկման պահուստ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում գյուղատնտեսական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Գյուղատնտեսական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,697,199	206,605	159,734	7,063,538
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	2,122,779	-	-	2,122,779
Մարված ակտիվներ	(3,269,055)	(71,156)	(225,091)	(3,565,302)
Տեղափոխում Փուլ 1	47,755	(46,744)	(1,011)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(60,596)	71,841	(11,245)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(57,113)	(62,092)	119,205	-
Վերականգնումներ	-	-	328,539	328,539
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(288,808)	(288,808)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(11,360)	(4,290)	(15,372)	(31,022)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Գյուղատնտեսական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	125,035	101,124	129,351	355,510
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	36,526	-	-	36,526
Մարված ակտիվներ	(82,385)	(25,542)	(181,802)	(289,729)
Տեղափոխում Փուլ 1	37,957	(37,275)	(682)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(3,726)	7,357	(3,631)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(8,038)	(13,814)	21,852	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(7,148)	22,366	35,980	51,198
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամուտում)	-	-	4,074	4,074
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(3,519)	(11,873)	10,258	(5,134)
Վերականգնումներ	-	-	328,539	328,539
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(288,808)	(288,808)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,726)	(1,653)	(3,502)	(6,881)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	92,976	40,690	51,629	185,295

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում հիփոթեքային վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,031,337	50,535	14,927	3,096,799
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,664,778	-	-	1,664,778
Մարված ակտիվներ	(438,894)	(25,082)	(27,251)	(491,227)
Տեղափոխում Փուլ 2	(56,859)	66,071	(9,212)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(5,591)	(17,166)	22,757	-
Վերականգնումներ	-	-	11,816	11,816
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(8,427)	(8,427)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(3,596)	(195)	-	(3,791)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,989	23,610	13,295	44,894
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	18,955	-	-	18,955
Մարված ակտիվներ	(1,051)	(8,907)	(16,651)	(26,609)
Տեղափոխում Փուլ 2	(13,095)	21,734	(8,639)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(439)	(9,948)	10,387	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	-	(6,579)	1,516	(5,063)
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(4,004)	11,164	-	7,160
Վերականգնումներ	-	-	11,816	11,816
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(8,427)	(8,427)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,355	31,074	3,297	42,726

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Սպառողական վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,605,647	149,176	96,724	1,851,547
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,422,446	-	-	1,422,446
Մարված ակտիվներ	(1,196,641)	(118,208)	(36,241)	(1,351,090)
Տեղափոխում Փուլ 1	44,771	(44,771)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(42,813)	107,249	(64,436)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(21,740)	(8,397)	30,137	-
Վերականգնումներ	-	-	80,103	80,103
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(45,765)	(45,765)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241

<i>Սպառողական վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	41,836	65,824	78,397	186,057
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	55,915	-	-	55,915
Մարված ակտիվներ	(23,798)	(43,277)	(14,246)	(81,321)
Տեղափոխում Փուլ 1	25,562	(25,562)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,610)	45,148	(42,538)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(3,665)	(5,489)	9,154	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(41,355)	7,936	(23,797)	(57,216)
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	5,062	5,062
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	1,955	(4,066)	4,744	2,633
Վերականգնումներ	-	-	80,103	80,103
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(45,765)	(45,765)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,840	40,514	51,114	145,468

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Բիզնես վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	899,907	24,435	95,315	1,019,657
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,188,030	-	-	1,188,030
Մարված ակտիվներ	(449,449)	(39,175)	(49,357)	(537,981)
Տեղափոխում Փուլ 1	16,928	(13,181)	(3,747)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(19,600)	93,314	(73,714)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(17,029)	(11,379)	28,408	-
Վերականգնումներ	-	-	32,707	32,707
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(18,470)	(18,470)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(18,608)	(8,012)	(1,151)	(27,771)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

<i>Քիզնես վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,254	10,733	72,295	101,282
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	37,709	-	-	37,709
Մարված ակտիվներ	(10,547)	(13,270)	(24,199)	(48,016)
Տեղափոխում Փուլ 1	8,179	(5,960)	(2,219)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(9,568)	63,282	(53,714)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,029)	(1,379)	2,408	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(9,772)	(35,755)	(1,058)	(46,585)
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	627	627
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(471)	2,258	(164)	1,623
Վերականգնումներ	-	-	32,707	32,707
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(18,470)	(18,470)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(958)	(3,310)	(837)	(5,105)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,797	16,599	7,376	55,772

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	585,147	44,940	31,045	661,132
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	381,830	-	-	381,830
Մարված ակտիվներ	(313,551)	(23,915)	(47,661)	(385,127)
Տեղափոխում Փուլ 1	8,834	(8,834)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(22,833)	25,112	(2,279)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(8,807)	(13,389)	22,196	-
Վերականգնումներ	-	-	39,458	39,458
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(31,351)	(31,351)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	-	(466)	(41)	(507)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	630,620	23,448	11,367	665,435

<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	13,492	20,624	24,330	58,446
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	12,636	-	-	12,636
Մարված ակտիվներ	(9,575)	(8,963)	(33,885)	(52,423)
Տեղափոխում Փուլ 1	4,201	(4,201)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(2,019)	3,684	(1,665)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(2,021)	(6,610)	8,631	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա				
Ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(310)	3,751	1,131	4,572
Չեղջի ամորտիզացիա (ճանաչված տոկոսային եկամտում)	-	-	464	464
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	1,917	2,240	2,545	6,702
Վերականգնումներ	-	-	39,458	39,458
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(31,351)	(31,351)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	-	(145)	(14)	(159)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,321	10,380	9,644	38,345

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ֆինանսական կազմակերպություններին վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	48,070	-	-	48,070
Մարված ակտիվներ	(46,692)	-	-	(46,692)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ	(1,378)	-	-	(1,378)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-

Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2022 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,728	-	-	1,728
Մարված ակտիվներ	(1,728)	-	-	(1,728)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-

2022 թվականին խուլվել փոփոխել է 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համախառն հաշվեկշռային արժեքի և ԱՎԿ պահուստի տեղաշարժերի ներկայացումը, որպեսզի համապատասխանի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ներկայացմանը:

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում գյուղատնտեսական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Գյուղատնտեսական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	6,701,967	338,870	341,648	7,382,485
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	4,019,117	-	-	4,019,117
Մարված ակտիվներ	(3,549,464)	(192,783)	(172,889)	(3,915,136)
Տեղափոխում Փուլ 1	11,463	(10,492)	(971)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(276,122)	288,529	(12,407)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(134,177)	(246,230)	380,407	-
Վերականգնումներ	-	-	381,837	381,837
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(760,990)	(760,990)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(75,585)	28,711	3,099	(43,775)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,697,199	206,605	159,734	7,063,538

Գյուղատնտեսական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	155,895	184,366	269,421	609,682
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	67,784	-	-	67,784
Մարված ակտիվներ	(72,291)	(27,070)	(77,787)	(177,148)
Տեղափոխում Փուլ 1	6,279	(5,601)	(678)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(7,285)	17,595	(10,310)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(7,736)	(137,052)	144,788	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա	(2,176)	79,987	153,214	231,025
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(15,662)	(10,067)	31,402	5,673
Վերականգնումներ	-	-	381,837	381,837
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(760,990)	(760,990)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	227	(1,034)	(1,546)	(2,353)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	125,035	101,124	129,351	355,510

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում հիփոթեքային վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,391,715	44,305	11,284	2,447,304
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	953,260	-	-	953,260
Մարված ակտիվներ	(289,657)	(2,537)	(2,271)	(294,465)
Տեղափոխում Փուլ 1	10,253	(10,253)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(19,475)	19,475	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(10,795)	-	10,795	-
Վերականգնումներ	-	-	36,274	36,274
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(41,558)	(41,558)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(3,964)	(455)	403	(4,016)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,031,337	50,535	14,927	3,096,799

Հիփոթեքային վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	7,357	20,750	10,311	38,418
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	2,309	-	-	2,309
Մարված ակտիվներ	(1,106)	(843)	(1,669)	(3,618)
Տեղափոխում Փուլ 1	4,796	(4,796)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(60)	60	-	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(33)	-	33	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(4,320)	8,516	9,998	14,194
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(954)	(77)	(94)	(1,125)
Վերականգնումներ	-	-	36,274	36,274
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(41,558)	(41,558)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,989	23,610	13,295	44,894

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում սպառողական վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Սպառողական վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը				
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	1,897,098	102,660	182,644	2,182,402
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,338,102	-	-	1,338,102
Մարված ակտիվներ	(1,554,761)	(143,877)	(130,764)	(1,829,402)
Տեղափոխում Փուլ 1	10,641	(7,838)	(2,803)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(189,844)	192,020	(2,176)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(80,482)	(51,466)	131,948	-
Վերականգնումներ	-	-	183,355	183,355
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(389,119)	(389,119)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	184,893	57,677	123,639	366,209
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,605,647	149,176	96,724	1,851,547

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

<i>Սպառողական վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	52,294	54,395	151,104	257,793
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	25,171	-	-	25,171
Մարված ակտիվներ	(28,229)	(29,160)	(72,126)	(129,515)
Տեղափոխում Փուլ 1	6,056	(3,818)	(2,238)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(5,782)	7,520	(1,738)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(4,540)	(29,259)	33,799	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա	(2,857)	47,600	133,617	178,360
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(277)	18,546	41,743	60,012
Վերականգնումներ	-	-	183,355	183,355
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(389,119)	(389,119)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,836	65,824	78,397	186,057

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բիզնես վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

<i>Բիզնես վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	848,516	36,217	52,190	936,923
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	600,323	-	-	600,323
Մարված ակտիվներ	(417,540)	(23,944)	(40,534)	(482,018)
Տեղափոխում Փուլ 1	12,518	(12,518)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(34,108)	36,244	(2,136)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(94,915)	(12,065)	106,980	-
Վերականգնումներ	-	-	56,537	56,537
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(70,276)	(70,276)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(14,887)	501	(7,446)	(21,832)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	899,907	24,435	95,315	1,019,657

<i>Բիզնես վարկեր</i>	<i>Փուլ 1</i>	<i>Փուլ 2</i>	<i>Փուլ 3</i>	<i>Ընդամենը</i>
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	17,411	13,366	32,423	63,200
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,720	-	-	10,720
Մարված ակտիվներ	(8,799)	(5,231)	(26,230)	(40,260)
Տեղափոխում Փուլ 1	3,819	(3,819)	-	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(961)	2,435	(1,474)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(2,902)	(5,483)	8,385	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա	(2,469)	8,439	72,283	78,253
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	1,637	(35)	542	2,144
Վերականգնումներ	-	-	56,537	56,537
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(70,276)	(70,276)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(202)	1,061	105	964
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,254	10,733	72,295	101,282

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	651,029	66,487	99,057	816,573
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	438,931	-	-	438,931
Մարված ակտիվներ	(195,223)	(32,338)	(11,479)	(239,040)
Տեղափոխում Փուլ 1	6,704	(3,506)	(3,198)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(55,874)	64,403	(8,529)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(23,199)	(30,801)	54,000	-
Վերականգնումներ	-	-	42,459	42,459
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(42,282)	(42,282)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(237,221)	(19,305)	(98,983)	(355,509)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	585,147	44,940	31,045	661,132

Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	17,392	34,371	79,303	131,066
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	10,601	-	-	10,601
Մարված ակտիվներ	(13,233)	(17,018)	(10,225)	(40,476)
Տեղափոխում Փուլ 1	4,110	(1,660)	(2,450)	-
Տեղափոխում Փուլ 2	(1,887)	8,836	(6,949)	-
Տեղափոխում Փուլ 3	(1,150)	(16,794)	17,944	-
Ժամանակաշրջանի ընթացքում փուլերի միջև տեղափոխված մնացորդների ազդեցությունը ԱՎԿ-ների վրա ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	(1,902)	13,320	1,470	12,888
ԱՎԿ հաշվարկի մոդելների և ելակետային տվյալների փոփոխություն	(414)	(404)	(54,856)	(55,674)
Վերականգնումներ	-	-	42,459	42,459
Դուրս գրված գումարներ	-	-	(42,282)	(42,282)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(25)	(27)	(84)	(136)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,492	20,624	24,330	58,446

2021թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա ընթացքում ֆինանսական կազմակերպություններին վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի և համապատասխան ԱՎԿ փոփոխությունների վերլուծությունը հետևյալն է.

Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Համախառն հաշվեկշռային արժեքը 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	76,185	-	-	76,185
Մարված ակտիվներ	(23,924)	-	-	(23,924)
Արտարժույթի փոխարժեքի ճշգրտումներ և այլ տեղաշարժեր	(4,191)	-	-	(4,191)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	48,070	-	-	48,070

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ 2021 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Ստեղծված կամ ձեռք բերված նոր ակտիվներ	1,728	-	-	1,728
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,728	-	-	1,728

Գրավ և վարկային ռիսկը զսպող այլ գործիքներ

Ղեկավարությունը հետևում է գրավի շուկայական արժեքին և պահանջում է լրացուցիչ գրավ՝ դրա հիմքում ընկած
պայմանագրի համաձայն՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է գրավի ընթացիկ իրական արժեքների և արժեզրկված ակտիվների վարկային
ռիսկը զսպող այլ գործիքների վերլուծությունը՝

	Վարկային ռիսկի առավելա- գույն են- թարկվա- ծությունը	Բազային սցենարով պահվող գրավի առարկայի իրական արժեքը					Չուտ ենթարկ- վածություն	Համապա- տասխան ԱՎԿ
		Անշարժ գույք	Այլ*	Ավելցուկ գրավ	Ընդամենը գրավ	Չուտ ենթարկվա- ծություն		
31 դեկտեմբերի 2022թ.								
Գյուղատնտեսական վարկեր	65,951	83,480	-	(50,872)	32,608	33,343	51,629	
Բիզնես վարկեր	9,991	17,880	-	(12,997)	4,883	5,108	7,376	
Հիփոթեքային վարկեր	4,610	12,967	-	(8,357)	4,610	-	3,297	
Սպառողական վարկեր	60,522	-	-	-	-	60,522	51,114	
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	11,367	-	-	-	-	11,367	9,644	
	152,441	114,327	-	(72,226)	42,101	110,340	123,060	
31 դեկտեմբերի 2021թ.								
Գյուղատնտեսական վարկեր	159,734	70,520	2,000	(40,996)	31,524	128,210	129,351	
Բիզնես վարկեր	95,315	113,360	-	(42,969)	70,391	24,924	72,295	
Հիփոթեքային վարկեր	14,927	27,287	-	(12,360)	14,927	-	13,295	
Սպառողական վարկեր	96,724	23,070	901	(21,180)	2,791	93,933	78,397	
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	31,045	-	-	-	-	31,045	24,330	
	397,745	234,237	2,901	(117,505)	119,633	278,112	317,668	

* Այլ սյունը ներառում է թանկարժեք մետաղներ և քարեր:

Գրավադրված ակտիվներ

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված
փոխառությունների ապահովման նպատակով գրավադրված է եղել 231,477 հազար ՀՀ դրամի (2021 թ.՝ 358,213
հազար ՀՀ դրամ) վարկեր պահանջելու իրավունք (տե՛ս Ծանոթագրություն 11):

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում

2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի և 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը չունի երրորդ կողմ
հանդիսացող կազմակերպություններին տրված վարկերի էական համակենտրոնացում:

(հազար ՀՀ դրամ)

7. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

Հաճախորդներին տրված վարկերի համակենտրոնացում (շարունակություն)

Վարկերը ամբողջովին տրամադրվել են ՀՀ տարածքում: Ըստ տնտեսության ոլորտների վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Հիփոթեքային վարկեր	4,269,948	3,096,799
Անասնապահություն	3,509,560	4,405,548
Սպառողական վարկեր	1,957,241	1,851,547
Բուսաբուծություն	1,924,806	2,449,456
Արդյունաբերություն	806,393	194,824
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	665,435	661,132
Առևտուր	647,463	550,397
Այլ – կորպորատիվ	202,316	274,436
Այլ – գյուղատնտեսություն	195,358	208,534
Ֆինանսական	-	48,070
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր՝ ամորտիզացված արժեքով	14,178,520	13,740,743
Նվազեցում արժեզրկման գծով պահուստ	(467,606)	(747,917)
Հաճախորդներին տրված վարկեր՝ ամորտիզացված արժեքով	13,710,914	12,992,826

31 դեկտեմբերի 2022 և 31 դեկտեմբերի 2021 դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի իրական արժեքը բացահայտված է ծանոթագրություն 20-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 22-ում: Վարկային, տոկոսադրույքի և արտարժույթային ռիսկերի վերլուծությունները բացահայտված են ծանոթագրություն 19-ում: Կապակցված կողմերի մնացորդների մասին տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 23-ում:

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ստորև ներկայացված են տեղաշարժերը հիմնական միջոցներում, ոչ նյութական ակտիվներում և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներում:

	Հող և շենքեր	Վարձակալած հիմնական միջոցների բարելավում	Համակարգիչ- ներ և կապի սարքավորում- ներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գրասենյակա- յին գույք	Ընդամենը հիմնական միջոցներ
Սկզբնական արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	344,527	15,694	392,744	107,219	202,931	1,063,115
Ավելացում	-	-	1,395	16,300	1,965	19,660
Մոդիֆիկացիա	-	-	-	-	-	-
Օտարում և դուրսգրում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	(4,042)	-	(7,700)	(11,742)
	344,527	15,694	390,097	123,519	197,196	1,071,033
Կուտակված մաշվածություն և ամորտիզացիա 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	226,485	9,859	269,268	107,219	189,948	802,779
Տարվա ծախս	18,926	1,448	23,386	1,189	4,810	49,759
Օտարում և դուրսգրում 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	(4,040)	-	(7,700)	(11,740)
	245,411	11,307	288,614	108,408	187,058	840,798
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	118,042	5,835	123,476	-	12,983	260,336
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	99,116	4,387	101,483	15,111	10,138	230,235

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ)

	Հող և շենքեր	Վարձակալած հիմնական միջոցների բարելավում	Համակարգիչ- ներ և կապի սարքավորում- ներ	Փոխադրա- միջոցներ	Գրասենյակայ ին գույք	Ընդամենը հիմնական միջոցներ
Սկզբնական արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	28,076	15,694	377,533	107,219	195,664	724,186
Ավելացում	24,998	-	15,211	-	7,551	47,760
Մոդիֆիկացիա	-	-	-	-	-	-
Օտարում և դուրսգրում	-	-	-	-	(284)	(284)
Վերադասակարգում ներդրումային գույքից	291,453	-	-	-	-	291,453
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	344,527	15,694	392,744	107,219	202,931	1,063,115
Կուտակված մաշվածություն և ամորտիզացիա 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	18,718	8,215	246,835	107,219	183,554	564,541
Տարվա ծախս	3,892	1,644	22,433	-	6,678	34,647
Օտարում և դուրսգրում	-	-	-	-	(284)	(284)
Վերադասակարգում ներդրումային գույքից	203,875	-	-	-	-	203,875
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	226,485	9,859	269,268	107,219	189,948	802,779
Չուտ հաշվեկշռային արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	9,358	7,479	130,698	-	12,110	159,645
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	118,042	5,835	123,476	-	12,983	260,336

(հազար ՀՀ դրամ)

8. Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ (շարունակություն)

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 518,461 հազար դրամ (2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 522,599 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը ունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով՝ 12,500 հազար ՀՀ դրամ չափով (2021թ.՝ չունի):

2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի ղեկավարությունը փոխել է ներդրումային գույքի օգտագործման նշանակությունը, որոշել այն օգտագործել իր գործունեության համար և կատարել է վերադասակարգում:

	<u>Ներդրումային գույք</u>
Սկզբնական արժեք 2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	291,453
Վերադասակարգում	(291,453)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Կուտակված մաշվածություն	
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	190,558
Տարվա ծախս	13,317
Վերադասակարգում	(203,875)
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Չուտ հաշվեկշռային արժեք	
2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	100,895
2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-

9. Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսը բաղկացած է հետևյալ հոդվածներից.

	<u>2022թ.</u>	<u>2021թ.</u>
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	33,832	-
Հետաձգված հարկային ծախս/(փոխհատուցում) ժամանակավոր տարբերությունների առաջացում և հակադարձում	83,974	(9,489)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(հակադարձում)	117,806	(9,489)

Հայաստանի Հանրապետությունում 2022 թվականի համար շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2021թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

(հազար ՀՀ դրամ)

9. Հարկում (շարունակություն)

Շահութահարկի գծով ծախսի/(փոխհատուցման) և հաշվապահական շահույթի/(վնասի) միջև թվաբանական համաձայնեցումը ներկայացված է ստորև.

	2022	2021
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը	631,451	(138,551)
Օրենքով սահմանված հարկի դրույքաչափ	18%	18%
Շահութահարկի գծով տեսական ծախս/(փոխհատուցում)՝ օրենքով սահմանված դրույքաչափով	113,661	(24,939)
Չնվազեցվող ծախսեր/(չհարկվող եկամուտ)	672	(326)
Փոխարժեքային տարբերությունից վնաս	48	13,288
Հաշմանդամ աշխատակիցների գծով արտոնություն	(1,429)	(1,733)
Վարկերի գիշում	1,744	2,885
Փոխանցվող հարկային վնասի չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվի ազդեցությունը	3,110	1,336
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	117,806	(9,489)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները 2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և դրանց շարժը համապատասխան տարիների համար ներկայացված է ստորև.

	Մնացորդը 2021թ. հունվարի 1-ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվու- թյունում ճանաչված	Մնացորդը 2021թ. դեկտեմբերի 31- ին	Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվու- թյունում ճանաչված	Մնացորդը 2022թ. դեկտեմբերի 31- ին
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	(1,455)	(1,455)	(132)	(1,587)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	93,565	(82,194)	11,371	12,126	23,497
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	(27,469)	7,273	(20,196)	4,885	(15,311)
Այլ ակտիվներ	(238)	(721)	(959)	625	(334)
Վարկեր և փոխառություններ	254	(2,553)	(2,299)	1,408	(891)
Այլ պարտավորություններ	12,934	2,013	14,947	3,754	18,701
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	38,493	(11,459)	27,034	(8,055)	18,979
Փոխանցվող հարկային վնաս	-	98,585	98,585	(98,585)	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ	117,539	9,489	127,028	(83,974)	43,054

10. Այլ ակտիվներ

Այլ ակտիվները բաղկացած են.

	2022թ.	2021թ.
Այլ ֆինանսական ակտիվներ		
ՀՀ կառավարությունից ստացվելիք գումարներ սուբսիդավորված վարկերի գծով	34,370	39,794
Դրամական փոխանցումների համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ	13,782	9,041
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	7,511	1,465
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	55,663	50,300
Նվազեցում: այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստ	(29)	(1,376)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	55,634	48,924
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	29,844	74,414
Բռնագանձված ակտիվներ	26,172	26,172
Կանխավճարներ	26,137	8,877
Այլ ծախսեր	7,037	6,451
Արագամաշ առարկաներ	5,607	6,585
Այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ	-	48
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	94,797	122,547
Այլ ակտիվներ	150,431	171,471

(հազար ՀՀ դրամ)

11. Վարկեր և փոխառություններ

Ստացված վարկերը և փոխառությունները բաղկացած են.

	2022թ.	2021թ.
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	2,795,186	2,489,242
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	2,221,698	1,868,146
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	1,829,629	2,419,619
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	1,364,310	1,772,884
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	8,210,823	8,549,891

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբն ունի հինգ վարկատուներից (2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ վեց վարկատու) ստացված վարկեր և փոխառություններ, որոնց մնացորդները գերազանցում են խմբի զուտ ակտիվների 10%-ը: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 7,575,335 հազար դրամ (2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,056,012 հազար դրամ):

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են 231,477 հազար դրամ գումարով վարկերի պահանջի իրավունքի գրավով (2021թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 358,213 հազար դրամ):

12. Այլ պարտավորություններ

Այլ պարտավորությունները բաղկացած են.

	2022թ.	2021թ.
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ		
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	128,145	162,453
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	88,567	80,080
Կրեդիտորական պարտքեր	7,554	57,866
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	14,580	7,200
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	238,846	307,599
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ		
Շահութահարկից բացի այլ հարկային պարտավորություններ	29,284	35,665
Ստացված կանխավճարներ	14,950	16,606
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,620	2,591
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	45,854	54,862
Այլ պարտավորություններ	284,700	362,461

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

	2022	2021
Հունվարի 1-ի դրությամբ	162,453	193,295
Ավելացում	-	66,339
Մոդիֆիկացիա	35,467	(21,356)
Տոկոսի կուտակում	14,845	14,916
Վճարումներ	(84,620)	(90,741)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	128,145	162,453

Վարձակալության պայմանագրերով դրամական միջոցների ընդհանուր արտահոսքը 2022 թվականին կազմել է 84,875 հազար ՀՀ դրամ (2021թ.՝ 92,165 հազար ՀՀ դրամ):

2022 թվականին խումբն ունեցել է նաև 35,467 հազար դրամ օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների և 35,467 հազար դրամ վարձակալության պարտավորությունների գծով ոչ դրամական ավելացումներ (2021թ.՝ յուրաքանչյուրը 66,339 հազար դրամ):

(հազար ՀՀ դրամ)

13. Պայմանական և պայմանագրային պարտավորություններ

Իրավական և հարկային միջավայր

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և ենթակա են տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ Եական հարկային ռիսկեր առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները՝ հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է Եական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Խումբն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Խմբին ներկայացվող դատական հայցերի առումով ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները Եական ազդեցություն չեն ունենա Խմբի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Խումբը չունի իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող ամբողջական ապահովագրություն: Զանի դեռ Խումբը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Խմբի գործունեության և համախմբված ֆինանսական վիճակի վրա:

14. Չուտ տոկոսային եկամուտ

Չուտ տոկոսային եկամուտը բաղկացած է.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,055,222	1,891,956
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	64,735	5,704
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	<u>2,119,957</u>	<u>1,897,660</u>
Վարկեր և փոխառություններ	(598,964)	(483,806)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(10,450)	(14,916)
Ընդամենը տոկոսային ծախս	<u>(609,414)</u>	<u>(498,722)</u>
Չուտ տոկոսային եկամուտ	<u>1,510,543</u>	<u>1,398,938</u>

15. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ օգուտ	6,478	2,015
Արտարժույթի վերագնահատումից զուտ վնաս	(267)	(73,822)
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	<u>6,211</u>	<u>(71,807)</u>

(հազար ՀՀ դրամ)

16. Վարկային կորուստների գծով հակադարձում / (ծախս)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ հակադարձումները 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6	2,357	-	-	2,357
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7	30,050	108,517	239,628	378,195
Այլ ակտիվներ	10	1,347	-	-	1,347
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում		33,754	108,517	239,628	381,899

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվությունում ներառված՝ ֆինանսական գործիքների գծով ԱՎԿ ծախսերը 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար.

	Ծան	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6	(3,920)	-	-	(3,920)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	7	34,739	(86,503)	(201,282)	(253,046)
Այլ ակտիվներ	10	312	-	-	312
Ընդամենը վարկային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում / (ծախս)		31,131	(86,503)	(201,282)	(256,654)

17. Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսեր

Անձնակազմի գծով և այլ գործառնական ծախսերը բաղկացած են.

	2022	2021
Աշխատավարձ	863,741	810,613
Այլ ծախսեր	26,861	28,310
Անձնակազմի գծով ծախսեր	890,602	838,923
Վարկային գործառնությունների սպասարկման ծախսեր	41,710	31,154
Վճարահաշվարկային համակարգերի գծով ծախսեր	1,664	1,555
Այլ	1,022	643
Այլ գործառնական ծախսեր	44,396	33,352

18. Վարչական ծախսեր

Վարչական ծախսերը բաղկացած են.

	2022	2021
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	134,827	98,540
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	44,501	36,713
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	42,283	38,597
Անվտանգության գծով ծախսեր	33,020	30,204
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	24,049	24,896
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	19,520	10,730
Դատական ծախսեր	15,939	17,441
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	13,747	13,884
Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի գծով ծախսեր	8,861	8,483
Գովազդի ծախսեր	5,932	11,795
Տրանսպորտային ծախսեր	4,142	6,075
Փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	255	1,424
Փոխհատուցումներ համաձայն դատական հայցերի	-	47,139
Այլ	6,794	16,731
Վարչական ծախսեր	353,870	362,652

(հազար ՀՀ դրամ)

18. Վարչական ծախսեր (շարունակություն)

2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խումբը ճանաչել է փոքրածեք ակտիվների վարձակալական վճարների գծով ծախսերը 255 հազար ՀՀ դրամի չափով (2021թ.՝ 1,424 հազար ՀՀ դրամ):

19. Ռիսկերի կառավարում

Խմբի գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը խումբը իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի խմբի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և խմբի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Խումբը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի, տեխնոլոգիաների և արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են խմբի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են խմբի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, խմբի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ՝ ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Վարկային ռիսկերի սահմանված կենտրոնացումները համապատասխանաբար վերահսկվում և կառավարվում են:

Վարկային ռիսկ

Խմբի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը խմբին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը խմբի գործունեության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ խումբն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը հիմնականում առաջանում է վարկային գործառնություններից՝ վարկերի տրամադրման արդյունքում: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է խմբի վարկային ռիսկի կառավարման համապատասխան ստորաբաժանումների կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ղեկավար անձնակազմին:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն և բազմակի տնտեսական սցենարներ

ԱՎԿ մոդելներում խումբը հիմնվում է կանխատեսվող տեղեկատվության լայն շրջանակի վրա, մասնավորապես այնպիսի տնտեսական ելակետային տվյալների, ինչպիսիք են՝

- Սպառողական զների աճ;
- ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք;
- Ընդհանուր վարկեր:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Կանխատեսվող տեղեկատվությունը խուճաբեր ստանում է արտաքին աղբյուրներից (արտաքին վարկանիշային գործակալություններ, կառավարական մարմիններ, օրինակ՝ կենտրոնական բանկեր և միջազգային ֆինանսական հաստատություններ): Խմբի վարկային ռիսկի մասնագետները որոշում են բազմակի սցենարներին վերագրելի կշիռները: Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական կանխատեսվող տնտեսական փոփոխականների/ենթադրությունների արժեքները, որոնք օգտագործվել են ԱՎԿ հաշվարկի համար յուրաքանչյուր տնտեսական սցենարում:

Հիմնական գործոնները	ԱՎԿ սցենար	Որոշված հավանակա- նությունը, %	2023թ.	2024թ.	2025թ.
Սպառողական գների աճ, %					
	Լավատեսական	0.15	0.50%	0.10%	0.10%
	Բազիսային	0.70	4.40%	3.80%	4.00%
	Վատատեսական	0.15	7.50%	6.90%	7.10%
ԱՄՆ դոլար/ՀՀ դրամ փոխարժեք					
	Լավատեսական	0.15	418	445	460
	Բազիսային	0.70	438	465	490
	Վատատեսական	0.15	458	485	520
Ընդամենը վարկեր, հազար ՀՀ դրամ					
	Լավատեսական	0.15	5,321,847,528	6,024,025,587	6,726,203,647
	Բազիսային	0.70	4,808,637,985	5,365,512,082	5,922,386,180
	Վատատեսական	0.15	4,577,122,105	4,840,033,521	5,102,944,937

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող վարկային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է խմբի՝ այդ ակտիվների գծով վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց տրված վարկերի վարկային որակի վերաբերյալ տեղեկատվություն 2022 թվականի դեկտեմբերի 31-ի և 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	5,465,178	75,868	3,005	5,544,051
– մինչև 30 օր ժամկետանց	4,431	3,963	1,216	9,610
– 30-89 օր ժամկետանց	–	14,333	10,722	25,055
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	9,380	9,380
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	37,993	37,993
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	3,635	3,635
Ընդամենը համախառն գյուղատնտեսական վարկեր	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724
ԱՎԿ պահուստ	(92,976)	(40,690)	(51,629)	(185,295)
Ընդամենը զուտ գյուղատնտեսական վարկեր	5,376,633	53,474	14,322	5,444,429
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	4,191,175	74,163	4,019	4,269,357
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	591	591
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	2022թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
ԱՎԿ պահուստ	(8,355)	(31,074)	(3,297)	(42,726)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	4,182,820	43,089	1,313	4,227,222
Քիզնես վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,600,179	3,409	–	1,603,588
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	7,141	–	7,141
– 30-89 օր ժամկետանց	–	35,452	–	35,452
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	5,298	5,298
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	2,640	2,640
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	2,053	2,053
Ընդամենը համախառն քիզնես վարկեր	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172
ԱՎԿ պահուստ	(31,797)	(16,599)	(7,376)	(55,772)
Ընդամենը զուտ քիզնես վարկեր	1,568,382	29,403	2,615	1,600,400
Սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,796,801	51,022	2,591	1,850,414
– մինչև 30 օր ժամկետանց	14,869	5,859	215	20,943
– 30-89 օր ժամկետանց	–	28,168	–	28,168
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	18,792	18,792
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	23,970	23,970
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	14,954	14,954
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241
ԱՎԿ պահուստ	(53,840)	(40,514)	(51,114)	(145,468)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	1,757,830	44,535	9,408	1,811,773
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	626,818	21,911	–	648,729
– մինչև 30 օր ժամկետանց	3,802	538	–	4,340
– 30-89 օր ժամկետանց	–	999	–	999
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	3,310	3,310
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	5,930	5,930
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	2,127	2,127
Ընդամենը բնակարանային պայմանների բարելավման համախառն վարկեր	630,620	23,448	11,367	665,435
ԱՎԿ պահուստ	(18,321)	(10,380)	(9,644)	(38,345)
Ընդամենը բնակարանային պայմանների բարելավման զուտ վարկեր	612,299	13,068	1,723	627,090
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	13,703,253	322,826	152,441	14,178,520
ԱՎԿ պահուստ	(205,289)	(139,257)	(123,060)	(467,606)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	13,497,964	183,569	29,381	13,710,914

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	2021թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	6,688,239	182,906	6,334	6,877,479
– մինչև 30 օր ժամկետանց	8,960	4,596	–	13,556
– 30-89 օր ժամկետանց	–	19,103	4,291	23,394
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	77,774	77,774
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	45,661	45,661
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	25,674	25,674
Ընդամենը համախառն գյուղատնտեսական վարկեր	6,697,199	206,605	159,734	7,063,538
ԱՎԿ պահուստ	(125,035)	(101,124)	(129,351)	(355,510)
Ընդամենը զուտ գյուղատնտեսական վարկեր	6,572,164	105,481	30,383	6,708,028
Հիփոթեքային վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	3,031,337	49,822	4,212	3,085,371
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	713	–	713
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	2,785	2,785
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	7,930	7,930
Ընդամենը համախառն հիփոթեքային վարկեր	3,031,337	50,535	14,927	3,096,799
ԱՎԿ պահուստ	(7,989)	(23,610)	(13,295)	(44,894)
Ընդամենը զուտ հիփոթեքային վարկեր	3,023,348	26,925	1,632	3,051,905
Բիզնես վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	898,663	12,831	1,624	913,118
– մինչև 30 օր ժամկետանց	1,244	847	–	2,091
– 30-89 օր ժամկետանց	–	10,757	–	10,757
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	70,178	70,178
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	7,007	7,007
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	16,506	16,506
Ընդամենը համախառն բիզնես վարկեր	899,907	24,435	95,315	1,019,657
ԱՎԿ պահուստ	(18,254)	(10,733)	(72,295)	(101,282)
Ընդամենը զուտ բիզնես վարկեր	881,653	13,702	23,020	918,375
Սպառողական վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	1,585,220	125,011	4,910	1,715,141
– մինչև 30 օր ժամկետանց	20,427	7,385	–	27,812
– 30-89 օր ժամկետանց	–	16,780	1,329	18,109
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	19,692	19,692
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	28,870	28,870
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	41,923	41,923
Ընդամենը համախառն սպառողական վարկեր	1,605,647	149,176	96,724	1,851,547
ԱՎԿ պահուստ	(41,836)	(65,824)	(78,397)	(186,057)
Ընդամենը զուտ սպառողական վարկեր	1,563,811	83,352	18,327	1,665,490
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
– ոչ ժամկետանց	585,147	30,226	(1,210)	614,163
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	3,515	–	3,515
– 30-89 օր ժամկետանց	–	11,199	–	11,199

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	2021թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	12,962	12,962
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	10,169	10,169
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	9,124	9,124
Ընդամենը բնակարանային պայմանների բարելավման համախառն վարկեր	585,147	44,940	31,045	661,132
ԱՎԿ պահուստ	(13,492)	(20,624)	(24,330)	(58,446)
Ընդամենը բնակարանային պայմանների բարելավման զուտ վարկեր	571,655	24,316	6,715	602,686

	2021թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 1	Փուլ 3	Ընդամենը
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին				
– ոչ ժամկետանց	48,070	–	–	48,070
– մինչև 30 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 30-89 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 90-179 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– 180-270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
– ավելի քան 270 օր ժամկետանց	–	–	–	–
Ընդամենը համախառն վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	48,070	–	–	48,070
ԱՎԿ պահուստ	(1,728)	–	–	(1,728)
Ընդամենը զուտ վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին	46,342	–	–	46,342
Ընդամենը հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	12,867,307	475,691	397,745	13,740,743
ԱՎԿ պահուստ	(208,334)	(221,915)	(317,668)	(747,917)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	12,658,973	253,776	80,077	12,992,826

Վարկային որակը ըստ ֆինանսական ակտիվների խմբերի

2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Ծան		Ստանդարտ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ՝ բացառությամբ կանխիկ դրամական միջոցների	5	Փուլ 1	219,375	219,375
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6	Փուլ 1	1,107,980	1,107,980
Ընդամենը			1,327,355	1,327,355

2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ.

	Ծան		Ստանդարտ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ՝ բացառությամբ կանխիկ դրամական միջոցների	5	Փուլ 1	463,507	463,507
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6	Փուլ 1	1,260,775	1,260,775
Ընդամենը			1,724,282	1,724,282

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Ստորև աղյուսակը ցույց է տալիս խմբի վարկանշավորման համակարգը՝ հիմնված գործընկերների արտաքին վարկանիշների վրա՝ դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հոդվածների գծով 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Միջազգային արտաքին վարկանիշային գործակալության վարկանիշ (Moody's)

Ներքին վարկանիշը

Aaa to A3
Baa1 to B3
Caa1 to Ca
C

Բարձր դաս
Ստանդարտ դաս
Ստանդարտից ցածր դաս
Արժեզրկված դաս

Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ համախմբված հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում խմբի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին:

Վարկային ռիսկի էական աճ

Երբ խումբը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով վարկային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական, և թե՛ որակական տվյալները՝ հիմք ընդունելով խմբի նախկին փորձը:

Վարկային ռիսկի էական աճի տեղի ունենալու հանգամանքը որոշելիս խումբը որպես չափանիշ կիրառում է ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ վարկային պորտֆելի համար:

Պարտագանգման հավանականության (PD) ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Վարկային ռիսկի դասերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ վարկային ռիսկի ենթարկվող ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների հետ կապված պարտագանգման հավանականության (PD) ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Վարկանիշ չունեցող կազմակերպությունների դեպքում խումբը վարկանիշները ճշգրտում է ըստ այն երկրի վարկանիշի, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում կազմակերպությունը:

Ժամկետանց օրերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ վարկային ռիսկին ենթարկվող անհատներին տրված վարկերի հետ կապված պարտագանգման հավանականության (PD) ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս՝ միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելի շրջանակներում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են օգտագործելով վերջին 60 ամիսների տվյալները:

Վարկային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ խումբը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել վարկային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Վարկային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Որպես էական աճի մասին վկայող սահմանափակիչ՝ խումբը դիտարկում է ակտիվի 30-օրյա ժամկետանցությունը՝ պայմանավորված պարտագանգման գնահատված հավանականության (PD) էական աճով: Ժամկետանց օրերը որոշվում են օրերի հաշվարկի միջոցով՝ հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե ապացույցներ կան, որ այլևս առկա չէ վարկային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված ակնկալվող վարկային կորուստի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Էական վատթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ խմբի կողմից վարկային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին՝ բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է 6 ամսվա փորձաշրջան:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Խմբային գնահատում

Խումբն ակնկալվող վարկային կորուստները հաշվարկում է խմբային հիմունքներով:

Երբ պարամետրի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի հիման վրա, որոնք ներառում են միայն գործիքի տեսակը:

Խմբերը ենթակա են կանոնավոր ուսումնասիրության, հավաստիանալու համար, որ առանձին խմբում ներառված ֆինանսական գործիքների վարկային ռիսկի բնութագրերը նույնանման են:

Դեֆոլտի սահմանում

Խումբը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գտնվում է դեֆոլտում, եթե.

- Հավանական չէ, որ վարկառու ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Խումբը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Խմբի նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է,
- Հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս Խումբը հաշվի է առնում.

- Որակական ցուցանիշներ
- Զանազան ցուցանիշները և
- Խմբի ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Վերանայված վարկեր

Խումբը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Խումբը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առկա ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցանիշներ են ֆինանսական կովենանտների խախտումները կամ վարկային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա խմբի՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- Իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- Հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացված են Փուլ 2-ում և Փուլ 3-ում ներառված ակտիվները, որոնք փոփոխվել են, և, հետևաբար, հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում համարվում են վերանայված՝ խմբի կողմից փոփոխությունների գծով կրած կորուստների հետ միասին:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

	2022	2021
Հաշվետու ժամանակաշրջանում փոփոխված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեք	-	27,882
Փոփոխությունից զուտ վնաս	-	(10,692)

Պարտազանցման հավանականություն (PD)

PD-ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կամ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կամ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի դեֆոլտի հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ելթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Վնաս պարտազանցման ժամանակ (LGD)

Խուճբը գնահատում է վնասը պարտազանցման ժամանակ (LGD)՝ հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Վնասը պարտազանցման ժամանակ (LGD) հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարն (EAD) իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Խուճբը հաշվարկվում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտազանցման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD) է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի վարկային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- Բիզնես վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ,
- Սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք, փոխադրամիջոցներ և ոսկերչական իրեր,
- Հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն խմբի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2021թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խուճբը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Հետևյալ վերլուծությունը հաշվարկում է ՀՀ դրամի նկատմամբ արտարժույթի հնարավոր տատանումների ազդեցությունը ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվության վրա՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով (կապված արտարժույթի փոխարժեքի տատանումների նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին համախմբված հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը՝ պոտենցիալ զուտ աճ:

Արժույթ	Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություն % 2022թ.	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2022թ.	Արտարժույթի փոփոխություն % 2021	Ազդեցություն մինչև հարկումը շահույթի վրա 2021թ.
ԱՄՆ դոլար	+12.6	(26,876)	+5.0	(6,430)
Եվրո	+21.3	463	+5.0	103
Ռուբլի	+18.6	440	+5.0	96

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ խումբը սովորական կամ չկանխատեսված իրավիճակներում չի կարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերջիններիս մարման ժամանակ: Այս ռիսկի զսպման նպատակով խումբը կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով: Խումբը պահում է բարձր իրացվելի և տարատեսակ ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները՝ կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և խմբի հետ մասնավորապես:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ խմբի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշիռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 22-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար:

	Ցպահանջ և 1 ամսից պակաս					
	1-12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք	
Վարկեր և փոխառություններ Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	102,808	2,481,640	5,586,180	1,557,361	9,727,989	8,210,823
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	14,569	96,132	-	-	110,701	110,701
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	124,291	2,635,864	5,650,431	1,557,361	9,967,947	8,449,669
Վարկեր և փոխառություններ Այլ ֆինանսական պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	60,820	1,761,629	6,983,025	1,421,257	10,226,731	8,549,891
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	65,066	80,080	-	-	145,146	145,146
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	132,649	1,912,506	7,097,310	1,425,457	10,567,922	8,857,490

(հազար ՀՀ դրամ)

19. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված իմբի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Իմբի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարման ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում.

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

20. Իրական արժեքի չափումը

Իմբի ղեկավարությունը որոշում է իրական արժեքի չափման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը:

Արտաքին գնահատողները ներգրավված են նշանակալի ակտիվների, ինչպիսիք են գույքը և բռնագանձված ակտիվները, գնահատման գործընթացում:

Յուրաքանչյուր հաշվետվության ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների շարժերը, որոնք պահանջվում է վերաչափել կամ վերագնահատել՝ համաձայն իմբի հաշվապահական քաղաքականության: Այս վերլուծության համար վերջին գնահատման մեջ կիրառված հիմնական տվյալները ստուգվում են՝ համաձայնեցնելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերին և այլ համապատասխան փաստաթղթերին: Ղեկավարությունը, իմբի արտաքին գնահատողների հետ համատեղ, նաև յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունները համեմատում է համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ՝ որոշելու, թե արդյոք փոփոխությունը ողջամիտ է:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան խմբավորում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ըստ երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

- Մակարդակ 1 - համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշված գներ (չճշգրտված)
- Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշված գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող)
- Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

(հազար ՀՀ դրամ)

20. Իրական արժեքի չափումը (շարունակություն)

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը ո՞ր դասում է դասակարգված:

	2022 թ.				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	13,114,637	13,114,637	13,710,914
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	8,137,997	8,137,997	8,210,823
	2021 թ.				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	-	12,957,898	12,957,898	12,992,826
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Վարկեր և փոխառություններ	-	-	8,549,891	8,549,891	8,549,891

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղջվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Ղեկավարությունը կարծում է, որ խմբի դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների, ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների և այլ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները մոտ են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին՝ հիմնականում, պայմանավորված այդ գործիքների կարճաժամկետ մարման ժամկետներով:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքները սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղջվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվող տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 10.6% մինչև 25.5% տարեկան (2021թ. 6.5% մինչև 24% տարեկան):

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով գեղջված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

21. Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվության մեջ խուճրդ չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

(հազար ՀՀ դրամ)

22. Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Խմբի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 19-ում:

	2022			2021		
	Մինչև 1 տարի	1 տարուց ավել	Ընդամենը	Մինչև 1 տարի	1 տարուց ավել	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	231,835	-	231,835	499,353	-	499,353
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,106,417	-	1,106,417	1,256,855	-	1,256,855
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,741,300	8,969,614	13,710,914	3,281,352	9,711,474	12,992,826
Հիմնական միջոցներ, ոչ նյութական ակտիվներ և օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	-	366,837	366,837	-	431,307	431,307
Հետաձգված հարկային ակտիվ	-	43,054	43,054	-	127,028	127,028
Այլ ակտիվներ	53,836	96,595	150,431	48,924	122,547	171,471
Ընդամենը	6,133,388	9,476,100	15,609,488	5,086,484	10,392,356	15,478,840
Վարկեր և փոխառություններ Ընթացիկ պարտավորություններ շահութահարկի գծով	2,490,503	5,720,320	8,210,823	1,274,875	7,275,016	8,549,891
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	33,832	-	33,832	-	-	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	139,985	16,570	156,555	180,816	19,192	200,008
Ընդամենը	64,634	63,511	128,145	50,857	111,596	162,453
Ընդամենը	2,728,954	5,800,401	8,529,355	1,506,548	7,405,804	8,912,352
Զուտ	3,404,434	3,675,699	7,080,133	3,579,936	2,986,552	6,566,488

23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀ Մ Ս 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Յուրաքանչյուր հնարավոր կապակցված կողմի հետ կապը դիտարկելիս ուշադրություն է դարձվում կապակցվածության էության և ոչ պարզապես իրավաբանական ձևի վրա: Ներկայացվող համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների առումով Խմբի կապակցված կողմերն են՝ նրա հոգաբարձուների խորհրդի անդամները և առանցքային ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Խումբը վերջնական վերահսկող կողմ չունի:

Խումբն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը և այլ գործառնություններ: Գործարքների ծավալները, մնացորդները 2022թ. և 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այդ տարիների եկամուտները և ծախսերը հետևյալն են.

	2022	2021
	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին համախմբված հաշվետվություն		
Հաճախորդներին տրված վարկեր		
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	167,019	40,421
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	136,877	178,300
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(31,980)	(51,702)
Տոկոսի կուտակում և արտարժույթային փոփոխությունների ազդեցություն	17,967	-
Վարկի համախառն մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	289,883	167,019

(հազար ՀՀ դրամ)

23. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

	2022 Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	2021 Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Նվազեցում: դեկտեմբերի 31 դրությամբ ԱՎԿ պահուստ	(1,237)	(873)
Վարկի զուտ մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	288,646	166,146
Ֆինանսական արդյունքների և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին համախմբված հաշվետվություն		
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով Հաճախորդներին տրված վարկեր	20,093	5,993
Արժեզրկման ծախս	(364)	(179)
Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.		
	2022	2021
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	96,394	96,562
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	96,394	96,562

Խմբի հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 5-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7.5-14% (2021թ.՝ 7.5-14%, վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում):

24. Ֆինանսավորման գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխություն

Խմբի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

	Ծան.	Վարկեր և փոխառու- թյուններ	Վարձակալու- թյան գծով պարտավորու- թյուններ	Ընդամենը պարտավորու- թյուններ ֆինանսավոր- ման գործու- նեությունից
Հաշվեկշռային արժեք 2020 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11, 12	6,432,407	193,295	6,625,702
Թողարկումից մուտքեր		5,383,066	-	5,383,066
Մարումներ		(3,160,760)	(75,825)	(3,236,585)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(143,435)	-	(143,435)
Անկանխիկ գործարքներ			44,983	44,983
Այլ		38,613	-	38,613
Հաշվեկշռային արժեք 2021 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11, 12	8,549,891	162,453	8,712,344
Թողարկումից մուտքեր		2,240,156	-	2,240,156
Մարումներ		(2,149,810)	(69,775)	(2,219,585)
Արտարժույթային փոխարկումներ		(451,446)	-	(451,446)
Անկանխիկ գործարքներ			35,467	35,467
Այլ		22,032	-	22,032
Հաշվեկշռային արժեք 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	11, 12	8,210,823	128,145	8,338,968

«Այլ» տողում ներառված է հաշվեգրված, բայց դեռևս չվճարված տոկոսների ազդեցությունը: Խումբը դասակարգում է վճարված տոկոսները որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ ստացված գործառնական գործունեությունից:

(հազար ՀՀ դրամ)

25. Կապիտալի համարժեքություն

Ելնելով իր գործառնությունների բնույթից՝ Հիմնադրամը չի կիրառում կապիտալի կառավարմանը վերաբերող պաշտոնապես ձևակերպված քաղաքականություն: Բացի այդ, հսկի նկատմամբ կիրառելի չեն արտաքին կանոնակարգող մարմինների կողմից կապիտալի նկատմամբ սահմանված պահանջներ:

Դուստր ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք իր գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Դուստր ընկերությունը կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և Նորմատիվները:

Դուստր ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ վերջինիս կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ այն պահպանում է կապիտալի առողջ գործակիցներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Դուստր ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները՝ տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան:

Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար դուստր ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 10%:

Դուստր ընկերության կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը/վնասը և գլխավոր պահուստը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2022 և 2021թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դուստր ընկերության ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության Նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
1-ին դասի կապիտալ	6,894,028	6,371,211
2-րդ դասի կապիտալ	-	-
Ընդհանուր կապիտալ	<u>6,894,028</u>	<u>6,371,211</u>
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	<u>14,162,729</u>	<u>13,429,581</u>
Կապիտալի համարժեքության Նորմատիվ	48.7%	47.4%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում հսումբը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր արտաքին պահանջները: